

REIZEN EN AVONTUREN VAN MIJNHEER PRIKKEBEEN

Eene wonderbaarlijke en kluchtige historie

J.J.A. Goeverneur

Amsterdam, 2015

COLOFON

Reizen en Avonturen van Mijnheer Prikkebeen Een wonderbaarlijke en kluchtige historie

Naar Tekeningen van Rudolph Töpffer
voor de Nederlandsche jeugd berijmd door J.J.A. Goeverneur

De eerste uitgave was in 1858, Groningen

Redenen genoeg om kinderen en volwassenen (opnieuw) te verblijden met
deze heruitgave van de Reizen en Avonturen van Mijnheer Prikkebeen
door Galerie 'S', Waldeck Pyrmontlaan 21, Amsterdam

ISBN 978-9402-40-644
Amsterdam, 2015

INHOUD

	REIZEN EN AVONTUREN VAN MIJNHEER PRIKKEBEEN - <i>Hendrik B.Schreuder</i>	4
I	Hoe mijnheer Prikkebeen zich met de kapellevangst verlustigt	8
II	Hoe mijnheer Prikkebeen aan zijne zuster een afscheidsbrief schrijft	10
III	Hoe mijnheer Prikkebeen op reis gaat en per schip Europa verlaat	14
IV	Hoe mijnheer Prikkebeen in 't water springt en wat daarop volgt	18
V	Hoe mijnheer Prikkebeen in den walvisch gezelschap vindt en wat verder gebeurt	22
VI	Hoe mijnheer Prikkebeen bitter bedroefd is, maar eindelijk toch uit den visch verlost wordt	26
VII	Hoe mijnheer Prikkebeen aan de Noordpool komt en wat daar verder met hem gebeurd is	30
VIII	Hoe mijnheer Prikkebeen door de zorg van zus Ursula toch nog ontdooid raakt	34
IX	Hoe mijnheer Prikkebeen en zijn dikke vriend gered worden en onder de Turken gaan	38
X	Hoe mijnheer Prikkebeen Ursula andermaal verlaten wil, en hoe dat afloopt	42
XI	Hoe mijnheer Prikkebeen met al het scheepsvolk krijgertje speelt	46
XII	Hoe de wijzen van den dei van Algiers het draaijende schip voor een comeet houden	50
XIII	Hoe mijnheer Prikkebeen en de dikke in de slavernij komen	54
XIV	Hoe het waardige drietal uit de slavernij ontvlugt	58
XV	Hoe bij de vlugt al de bewoners van het land om het leven komen	62
XVI	Hoe de reis op het blok voorspoedig afloopt	66
XVII	Hoe mijnheer Prikkebeen nogmaals de vlugt neemt	70
XVIII	Hoe u Ursula uit kwaadaardigheid jammerlijk aan haar einde komt	74
XIX	Hoe alles in 't eind nog wonderbaarlijk goed afloopt	78

REIZEN EN AVONTUREN VAN MIJNHEER PRIKKEBEEN

Het boek Reizen en avonturen van Mijnheer Prikkebeen van de hand van J.J.A Goeverneur verscheen in 1858. Het is waarschijnlijk Het allereerste stripverhaal in de Nederlandse taal.

In feite is het een bewerkte vertaling van Fahrten und Abenteuer des Herrn Steckelbein van de hand van Julius Kell met illustraties van Rodolphe Töpffer.

In dit verhaal beleeft de heer Prikkebeen (= spillebeen) en zijn zuster Ursula allerlei wilde onmogelijke avonturen die het boek toentertijd zeer geliefd maakte bij kinderen, niet in de laatste plaats door de fraaie illustraties. Het verhaal roept nog steeds bij de latere volwassenen allerlei nostalgische gevoelens op. Zelfs de huidige generatie jonge kinderen beleven er nog veel plezier aan, ondanks de oubollige taal en het Sinterklaas-achtige gerijmel. De avonturen van de eenzelve - tegenwoordig zou men hem misschien autistisch noemen - Prikkebeen, die totaal gedomineerd wordt door zijn bazige zuster, lijken hem te overkomen, zonder dat hijzelf hierop enige invloed kan uitoefenen. Tekenend is ook de monomane passie voor de vlindervangst, imponerend als een dwangneurose.

In vele gezinnen - waaronder ook het mijne - waren bepaalde uitspraken gevleugeld geworden, die vooral bij ruzies te pas en te

onpas werden geciteerd: 'k groet je, zus, als 't kan geschiën, hoop ik je nooit weer te zien. En: lieve zuster Ursula, ik ga naar Amerika

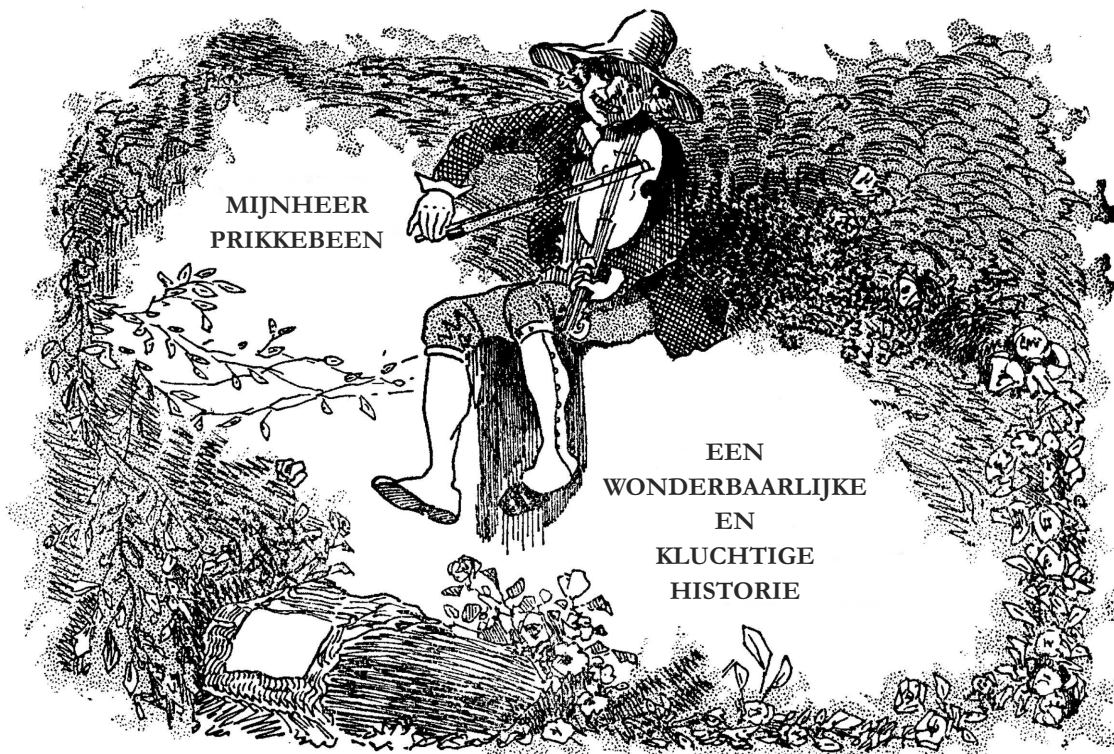
Door ons kinderen werd ook het fatale einde van zuster Ursula vaak geciteerd: en met een vreselijk gerucht, Spat ze in stukken door de lucht.

Geen wonder, dat er na de eerste uitgave vele herdrukken verschenen, en werd het boek in 1980 door Gerrit Komrij opnieuw bewerkt.

Theater Terra maakte van dit boek in het seizoen 2009-2010 een theatervoorstelling voor jong en oud in een bewerking van Dick van den Heuvel, en in 2011 ging de opera Legende: De ontsporing van Meneer Prikkebeen van de nederlandse componist Per-Jan Wagemans bij de Nederlandse Opera in première.

Kortom, het boek Reizen en avonturen van mijnheer Prikkebeen is nog steeds een icoon in de Nederlandse literatuur.

Hendrik B.Schreuder

Kindren, komt en hoort mij aan;
'k Zal je hier vertellen gaan,
Hoe 't heer Prikkebeen verging,
Die zoo graag kapellen ving,
Maar wiens zuster, Ursel, wou,
Dat hij 't vangten laten zou.

Hoort, hoe hij, ten einde raad,
Voor zus Ursel vlugten gaat;
Hoe een walvisch hem zóó maar
Binnenslokt met huid en haar;
En hoe eindlijk de arme bloed
Aan het braadspit krimpen moet.

Al, wat met hem is geschied,
Zult gij hooren in dit lied,
En al klinkt dat soms wat raar,
Wat gedrukt staat, dat is waar. -
Fidel-die! Wilt dan verstaan,
Nu vangt de historie aan:

's Morgens vroeg sjokt Prikkebeen
Druk door dik en dun al heen;
Vlinders vangen in zijn net
Is zijn allergrootste pret
En, als men hem dat verbod,
Kniesde hij zich zeker dood.

Heeft hij zoo na lange jacht
Een gevangen - o, wat licht
Prikkebeen dan wonder zoekt!
't Beestje speldt hij op zijn hoed,
En geen gouden koningskroon
Is dan in zijn oog zoo schoon.

Komt hij eindelijk, moê en mat,
's Avonds t'huis met zijnen schat,
Dan wordt alles net geschikt
En in kastjes vastgeprikt. -
Croesus, schoon als rijk bekend,
Was bij Prik een arme vent.

Nog voordat hij slapen gaat
En in 't bloote hemd al staat,
Neemt hij zoo een beestjen op
En bekijkt dat op en top. -
Zooals afgebeeld staat hier,
Ginnegapt hij van plezier.

En zelfs 's nachts nog op zijn bed,
Met zijn slaapmuts opgezet,
Droomt hij van een tooverland,
Waar de vlinders aan den wand
Zitten en waar overal
Torren vliegen zonder tal.

Vroeg, vóór dag en dauw al, staat
Hij weer voor zijn bed paraat,
Brommend: "k Ben nieuwsgierig al,
Wat vandaag ik vangen zal." -
Prikkebeen, ik raad je, man,
Trek toch eerst je broek maar an!